

Roope Lipasti

Esitys Aurajokisäätiön seminaarissa *Aurajoen monet kasvot* 25.9.2011 Liedossa

AJATUSTEN AURAJOKI - MUISTOJA JOESTA

Arvoisat kuulijat ja Aurajoen ystävät – ja tuttavat,

Asuin lapsuuteni aina kouluikään saakka Ilpoissa, mutta sinnekin Aurajoki luikerteli, vaikkei karttaa katsoessa niin olekaan. Mutta Aurajoki on ovela ja pystyy suuriin saavutuksiin. Se ei luikerrellut Ilpoisiin perinteistä joenuomaa pitkin, vaan käytti vesijohtoa.

Ensimmäinen muistikuvani joesta – en toki tiennyt että kyse oli Aurajoesta mutta kuitenkin – on se, kuinka keväisin vesi oli Turussa juomakelvotonta. Tai ellei juomakelvotonta, niin joka tapauksessa se haisi niin että kraanoihin laitettiin jonkinlaiset suodattimet ennen kuin vettä käytettiin. Ne olivat sinisen väriset, mutta koska kaikilla muillakin oli sellaiset, en huolestunut kovin pahasti: kuollaanpahan sitten kaikki yhdessä vesimyrkytykseen. Sitä paitsi olin jo neljävuotiaana keksinyt maailman kaikkiin vesikriiseihin kuningatar Marie-Antoinette –tyyppisen ratkaisun: pakkoko sitä vettä on juoda, kun voi juoda mehua.

Kun sitten muutimme Lietoon vuonna 1978, osa turkulaisista tuttavistamme kävi keväisin hakemassa meiltä hyvää Liedon vettä kanistereihin, että säästyivät Aurajoen kavalalta kosketukselta.

Vaikka ei siltä kukaan turkulainen tai edes lähikuntalainen säästy. Siellä se joki luikertelee vaivalloisesti eteenpäin, eikä Turku voisi kuvitella ilman sitä.

Siitä joen hajustakin – myöhemmin olen oppinut, että se 70-luvun kraanavedenkin ongelma oli nimenomaan haju, ei niinkään juomakelvottomuus sinänsä - on valitettu ainakin 1600-luvulta saakka. Yläjuoksulla olevat keksivät nimittäin kätevästä tavasta päästä eroon kaikesta mahdollisesta jätteestään: ne kun latoi jäiden päälle, niin keväällä yhtenä päivänä olivat sitten poissa, simsalabim.

Kerrotaan, että kaupungin maistraatti turvautui vuonna 1638 jopa sakkorangaistukseen hillitäkseen joen likaamista. Joen likaajia uhkailtiin seuraavasti:

Kaikki joelle antavat tallinovat on kiinni naulattava sen siivottomuuden tähden, mitä niistä on tapana jokeen heittää; ja sen, joka jotain sontaa jokeen ajaa, on maksettava sakkoo 100 hopeataria ilman armoa.

Vielä 70-luvulla joki oli kuulemma eräänlainen avoviemäri ja jos joku olisi keksinyt liikeidean laittaa jokivarsi täyteen ravintolalaivoja, häntä olisi katsottu melko pitkään. Ensinnäkään kukaan itseään kunnioittanut 70-lukulainen ei ylipäänsä käynyt ulkona syömässä, koska se olisi ollut tuhlausta, ja toiseksi, jos olisikin käynyt ulkona syömässä, niin tuskin olisi halunnut siinä ruokaillessaan katsella kuinka auralaisten ja lietolaisten jätökset lilluivat kohti Airstoa.

Toista on nykyään.

Nykyään jokea ja Turku on vaikea ajatella ilman ravintolalaivoja. Kun asuin opiskeluaikoina kymmenen vuotta Turussa, niistä suurin osa tuli tutuksi. Eikä kesä edelleenkään oikein ole kesä, ellei piipahda edes kerran Donnalla. Ravintolalaivoilla tuli sitten kumottua Aura-oluttakin tuopillinen tai kaksi ennen kuin sen valmistus lopetettiin – nykyään sitä kuulemma taas saa. Aurajokilaivuritutkinto oli sellainen, että piti kiertää jokilaivoja ja juoda jokaisessa yksi tuoppi. Laivoja on alun toistakymmentä, joten kyllä siinä työsarkaa riitti.

Aurajoki on myös vähän niin kuin Mikko Rimmisen Pussikaljaromaanin Kallio Helsingissä: jokiranta on se paikka, jonne pussikaljaporukka aina on kokoontunut niin Liedossa kuin Turussakin. Minäkin. Täällä Liedossa se oli riippusillan kohta, Turussa sitten siinä kirkon kupeessa. Silti, paras muistoni kesäisestä jokirannasta ei kuitenkaan liity pussikaljaan, vaan siihen, että yhtenä opiskelukesänä en mennyt lainkaan kesätöihin, vaan tentin koko kesän. Opiskelin kirjallisuustiedettä ja oli sellainen vaihe opinnoissa, että oli paljon kaunokirjallisuustenttejä. Yhteen tenttiin piti aina lukea joku puolensataa klassikkoteosta. Könysin siis joka aamu siinä kymmenen maissa jokirantaan ja nojailin Pietari Kalmin tammeen siellä Sibelius-museon takana, luin erinomaisia kirjoja ja söin jäätelöä. Oli poikkeuksellisen hieno kesä ja linnut lauloivat. Käsitin ensimmäisen kerran elämässäni, että lorvailu on hienoa mutta että lorvailu, jota voi kutsua työksi on vielä hienompaa ja sellaista jota kannattaa tehdä elääkseenkin. Kuitenkin se, mikä teki niistä aamupäivistä siellä Sibelius-museon takana vieläkin hienompaa oli silkka ja ilkeämielinen vahingonilo: silloinen tyttöstäväni, nykyinen vaimoni nimittäin oli sinä kesänä työssä LSO:lla ja heräsi joka aamu viideltä ehtiäkseen loppupäiväksi pakastimeen.

Tasan eivät käy onnen lahjat!

Aikanaan asuttiin täl pualel ja toispualel jokke, kunnes joku keksi sellaisen hullutuksen kuin sillan, jolloin pikku hiljaa tämä vastakkainasettelu liudentui, kun puolta saattoi vaihtaa ihan tuosta vain, soutamatta tai kastumatta. Mutta vaikka siltoja on kaupungissa nykyään niin paljon, että osa joutaa romahtaakin, niin edelleen joki ja sen rannat määrittelevät ja jakavat kaupungin. Jokiranta on jonkinlainen kaupungin sydän tai lähtökohta. Sillat ovat myös tärkeitä taiteilijoiden inspiraation lähteitä. Kirjailijat Markku Into ja Reijo Mäki ovat pitkään suunnitelleet yhteistä runokokoelmaa, jonka nimeksi herrat ovat kaavailleet: ”Ylitämme joen aina silloin” Itselleni rakas on Rautatiesilta, sillä kun aikanaan muutimme ensimmäiseen omaan kotiin Vänrikinkadulle, ihan siihen joen tuntumaan, kävimme ensimmäisinä päivinä tutkimusretkillä uudessa maailmassamme ja löysimme tämän hienon sillan sieltä keskeltä joutomaata keskeltä. Enää tosin se ei ole joutomaata, Rautatiesillan viereen on putkahtanut Tuomaansiltakin. Se puolestaan toimii ikuisena muistutuksena siitä, kuinka nuorena sitä on konservatiivinen haihattelija. Nuoriahan usein sanotaan vapaamielisiksi, mutta sitä he eivät todellakaan ole ja Tuomaansilta todistaa sen. Siltaa nimittäin vastustettiin iät ajat perusteena se, että moottoritie muka tulisi keskelle kaupunkia. Itsekin olin opiskeluaikana sitä vastaan. Kun se sitten rakennettiin, kävi ilmi, ettei Hämeen Härkätien rakentamisen jälkeen Turussa ole tehty yhtä nerokasta liikenteellistä ratkaisua. Se helpottaa kulkemista joka suuntaan ja vähentää keskustan liikennettä. Mutta vastustaa piti, koska kauheat virkamiehet jotain sellaista kamaluutta olivat keksineet suunnitella.

Ei silti, pärjätään sitä ilman siltojakin: vasta eilen tytär tuli partiosta, jossa tehtävänä oli ollut keksiä porukalla jonkinlainen lautta tahi muu härveli, jolla joen voisi kastumatta ylittää. Olivat sitten hakeneet seurakunnan alakerran varastotiloista pressun ja tyhjiä mehukanistereita, ja niiden avulla päässeet kuin päässetkin toiselle puolelle kastumatta. Itse en tosin oikein ymmärtänyt tehtävän mielekkyyttä, kun siinä kuitenkin olisi ollut se siltakin vieressä. Eikös niitä nimenomaan siksi rakenneta, ettei tarvittaisi pressuja ja mehukanistereita?

*

Muistan kuinka pienenä jotenkin häpesin Aurajokea: se oli pieni ja heijasteli sitä, kuinka Turkuakin on pieni. Olisin halunnut asua Helsingissä, koska siellä sentään oli Pukeva ja Carrols ja meri. On Turussakin toki meri, muttei sitä oikein missään pääse näkemään. Turku on jokikaupunki.

Jälkikäteen ajateltuna olin pienenä tässä Helsinki-keskeisyydessäni oikeassa: juuri joki tekee kaupungista pienen, tai kuten näin aikuisena ajattelee, ihmisen kokoisena. Nykyään olen sitä mieltä, että juuri Aurajoki tekee Turusta sopivan kokoisena, helposti hallittavan, kävellen haltuun otettavan. Nimenomaan se on kaupungissamme hienoa.

Tietenkin joki on aina kuulunut omaan päivittäiseen elämään. Joka kerta sen näkee, kun menee Turkuun. Ja joka kerta sitä menee Turkuun, minnekäs sitä ihminen muuallekaan. Ne hullut, jotka lähtevät, yleensä Helsinkiin, muistavat aina palatessaan mainita kuinka jokiranta sentään on jotain.

Olen asunut ikäni joen vaikutuspiirissä, ensin siellä Ilpoisissa, sitten Liedossa, jonkin aikaa Turussa ja taas Liedossa. Vuodesta 1978, kun muutimme Lietoon ensimmäisen kerran, olen nähnyt joen joka päivä ainakin kaksi kertaa, usein enemmän. 33:ssa vuodessa se tarkoittaa 24 000 erillistä kertaa ja niistä suurin osa vielä sellaisia, että on katsellut sitä koko matkan Liedosta Turkuun.

Luulisi siinä jo pari muistoakin kertyneen.

Itse asiassa ei. Päinvastoin, joki on niin itsestään selvä elementti, ettei sitä edes noteeraa. Mutta kun sitten oikein kaivelee muistojaan, niin toki sieltä löytyy hetkiä, jotka koskevat nimenomaan jokea.

Kymmenvuotiaana kävelin kerran Kirkkosillan kaidetta pitkin, kunnes joku valistunut kansalainen tiuskaisi minut alas. Hyvä etten pudonnut kun sillä lailla tuli huuteleman vieraisiin pöytiin!

Liedon Riippusillalla harjoittelimme samaa. Lisäsimme myös vaikeusastetta, sillä kun muut samalla pomppivat sillä riippusillalla, se hytkyi tehden kaidetta pitkin kävelemisen entistä vaikeammaksi.

Kukaan ei silti pudonnut. Luulen, että silloin, sinä kyseisenä hetkenä oltiin melko ytimessä sen suhteen, mitä tarkoittaa olla poika – ainakaan en ole kuullut kenenkään tytön harrastaneen mitään vastaavaa. Naisten keskimääräinen elinikä onkin toisaalta jokusen vuosikymmenen enemmän kuin miehillä...

Pojille silloilla roikkuminen oli kuitenkin ihan normaalia. Yhdellä tutulla oli jopa tapana vetää leukoja Vanhalinnan riippusillalla, siinä ihan keskellä. Ihailimme suoritusta varauksetta ja jos meillä olisi äänioikeus ja se tyyppi olisi ollut presidenttiehdokkaana, olisimme äänestäneet häntä.

Loukinaisten koulussa – se oli silloin siellä vanhalla paikallaan - meitä sentään varoitettiin, ettei saa ikinä, koskaan mennä rantaan. Joku koululainen sinne oli joskus hukkunut. Mutta eihän sellainen hukkuminen tietenkään meitä koskenut, kuolemattomia kun olimme. Kävimme leikkimässä Vääntelänkoscella, vaikka se oli kyllä kovasti kiellettyä – ei toki kouluaikana mutta muuten.

Nautelankosken alapuolella puolestaan hyppelimme kiviltä toisille, mutta ei silloinkaan kukaan kenkiä lukuun ottamatta kastunut. Se oli hauskaa. Koska jo joen ylittäminen kekseliäin keinoin on hienoa, niin voi vain kuvitella, miltä tuntuu kosken ylittäminen. Edes siellä alajuoksulla suurimman veden raivon jo taltuttua ja edes puoleen väliin. Mutta ei se Nautelankoscella oikein onnistunut. Kivet olivat liian pieniä tai liian kaukana toisistaan. Mutta yrittää kannatti, sillä koskea komeampaa ei ole. Koski on joki-ihmiselle vähän sama kuin vuori vuoristolaiselle: pakkohan se on yrittää valloittaa.

Myöhemmin muuten opin, että Nautelankosken suunniteltiin aikanaan paperitehdasta – se oli joskus 1700-luvulla. Siitä oli luvat ja kaikki valmiina, mutta jostain syystä sitä ei rakennettu. Olisi meinaan Lieto aika eri näköinen nyt, jos olisi rakennettu.

Ensiksikin meillä ei olisi niin hienoa koskea, mutta ennen kaikkea tietenkin siksi, että koko asemanseutu olisi täynnä työttömiä paperimiehiä ja se olisi julistettu poikkeustila-alueeksi ja hallitus kaataisi sinne kriisialuerahaa. Se olisi vähän niin kuin meillä olisi oma Kreikka ihan omasta takaa.

Totta kai joessa oli pakko käydä myös uimassa, vaikka se tuntuikin jo pikkupoikana melko vastenmieliseltä ajatukselta. Kaveri asui siinä Vierunpuistoa vastapäätä niin että heillä oli oikein rantasauna ja kaikki. Käytiin kyllä suihkussa jälkikäteen. Tässäkään asiassa sukupolvet eivät muutu: viime kesänä viidesluokkalaisemme saapui kotiin kumman märkänä: olivat poikien kanssa käyneet pulahtamassa. Sen verran olivat ajat muuttuneet, että äitien paheksunta oli kauheaa katseltavaa. Ainakin olisi pitänyt olla pelastusliivit olla päällä ja myös mielellään joku ilimatosuodatin ja syyhyvaroitin.

Itse en ottanut asiaan sen kummempaa kantaa. Täytyyhän sitä jokaisen jokeen tutustua, sitä paitsi episodi osoitti, etteivät nykyvanhemmat ole onnistuneet ohjelmoimaan, kontrolloimaan ja pilaamaan lasten elämää aivan täysin.

Vaikka Aurajoki on aina ollut yksi keskeinen osa elämäni, en ole koskaan ajatellut sitä erityisen kauniina jokena. Se on kuravettä pienessä ojassa. Savelle on tämä seutukunta rakennettu ja sitä savea joki kuljettaa kohti merta.

Ja kuitenkin muistan kesän 1986, jonka vietimme kavereiden kanssa siellä kyseisellä Aurajoen saunamökillä melko tiiviisti. Siellä saivat 16-vuotiaat olla rauhassa vanhempien katseilta ja jokea oli kiva katsoa etenkin myöhään kesäillalla ja –yöllä, kun sumu laskeutui veden ylle. Niin että kai se sitten oli vähän kauniskin. Eikä se silloin ainakaan haissut, päinvastoin, kesäyö tuoksui ja vesi toi siihen oman lisänsä, jonka voi vieläkin aistia jos oikein sulkee silmät ja palaa ajassa taaksepäin.

Toisinaan kävimme soutelemassakin, mutta muuten Aurajokiveneily on suureksi osaksi jäänyt niihin ravintolalaivoihin. Aikuisena sentään olen pari kertaa päässyt vierasvenesatamasta veneretkelle ja ne ovat olleet hienoja kokemuksia: ennen kaikkea se näky, kun palaa jokisuuhun ja lipuu takaisin vierasvenesatamaan. Sillä lailla kaupunkia pitäisi lähestyä! Kyllä jo viikingit tiesivät, kuinka tehdään vaikutus paikallisiin!

Jokisuun lisäksi mainio paikka katsoa jokea ja ihan joka solullaan tuntea sen historia, on Vanhalinnanvuoren laelta. Siellä alkaa ymmärtää Aurajoen historiallisen mahtavuuden ja merkityksen. Henkilökohtaisesti sitä paitsi nykyään entistä paremmin, sillä sain olla mukana Varsinais-Suomen Kulttuurirahaston Suomen sydän –hankkeessa vuosi pari sitten ja silloin joki ja sen ympäristö tulivat tutuiksi myös historiallisesti. Se ei ole ihan turha joki siinäkään mielessä. Ja onhan se joskus ollut suurempikin ja mahtavampi. Siihen aikaan kun viikingit kolkuttelivat Vanhalinnan portteja.

Viikinkiretkiä paremmin muistan henkilökohtaisesti kuitenkin sen, kuinka suutelin erästä tyttöä Liedon keskustan riippusillan puistikossa eräänä perjantai-iltana -80-luvulla. Tyttö on nykyään eurooppalaistunut ja asuu Luxemburgissa saakka. Jokea pitkin pääsee aika kauas vielä nykyäänkin.

Kerran puolestaan tein juttua Turun Sanomiin Turun vesilaitoksella, kun minua ihmetytti se, miten on mahdollista tehdä siitä kuravedestä juomakelpoista. Laitoksen johtava kemisti kertoi, että kyllä se häntäkin ihmetyttää.

Mutta niin vain se onnistuu, vaikka maku onkin vähän keinotekoinen, kuten se vesi-ihminenkin myönsi. Ja saattaa se Aurajoen vesi aiheuttaa myös puhevian, jota Turun murteeksi kutsutaan. Saa nähdä kuinka käy, kun Aurajoen vettä ei enää juoda. Ties vaikka koko murre katoaisi. Se olisi kyllä sääli paitsi muiden suomalaisten mielestä.

Sillä vesilaitoskeikalla sain Aurajoesta innoituksen myös itse, sillä olin kaivanut pihallemme lammen, jonka vesi muistutti erehdyttävästi Aurajoen väriä. Ruskea, sellainen että kun sinne käden laittoi, se hävisi heti näkyvistä. Turun Vesilaitoksen herkuleen urotekoja suurempia urotekoja muistaen puhdistin lammen veden kuin Aurajoen ja katso: puhdasta tuli. Aurajoki on siis myös inspiraation lähde ja yllyttää ihmisiä itseään suurempiin tekoihin. Itse asiassa se puhdistus ei lopulta ollut kovin ihmeellistä: sekoitetaan veteen rautasuolaa tai vastaavaa ainetta, joka sitoo saven itseensä ja vettä raskaampana sitten uppoaa pohjaan. Jäljelle jää kirkasta vettä ja alkueläimiä.

Koskaan en ole joessa luistellut, mutta hiihtänyt kyllä. Koulussa pulkkailimme sen rantatöyräillä.

Ja tietenkin olen kävellyt siellä Aurajoen vetten päällä. Muistan kuinka huikeaa oli ensimmäisen kerran päästä kävelemään Turun keskustassa Aurajoen jäälle ja nähdä joki ja kaupunki uudesta perspektiivistä. Se tapahtui vasta kun olin aikuinen.

Sillä niinhän se on, että sitä luulee tuntevansa joen, mutta kun tarkemmin miettii, huomaa, että on lähinnä katsellut sitä vain toiselta puolelta ja useimmiten vielä aikaa kaukaa Hämeentieltä käsin.

Tämän kun ymmärsimme, teimme kerran nuorina aikuisina patikkaretken jokea pitkin Liedon kirkolta Halisiin. Kävelimme toispual, paikoissa, joissa emme koskaan olleet olleet. Se oli hieno retki. Näki omaa elämäänsä kirjaimellisesti vastarannalta. Asia, jollaista jokaisen ihmisen pitäisi tuolloin tällöin harrastaa. Se on vähän niin kuin Muumimamma, joka toteaa kun hänen keittiönsä on tulvan vallassa ja hän on joutunut kiipeämään yläkertaan pakoon ja katselee sieltä luukusta alas: ”Ei ole hullumpaa katsella keittiötään joskus katonrajasta”, hän sanoi. Siellä on sitä paitsi uskomattoman hienoja paikkoja, vanhoja kylämiljöitä ja metsä, jollaista en ole monta nähnyt.

Myös joen alkupää on nyt aikuisena tullut tutuksi. Meloimme kerran joen Pöytyältä Nautelankoskelle. Kun sieltä Pöytyältä lähtee, se on vain pieni puro tai liru. Siitä se vähitellen kasvaa siksi liruksi joka se on kun se aikanaan mereen laskee.

Ei siis kauheasti kasva, mutta vähän kumminkin. Oli hauska nähdä seutukunta joelta käsin. Sonnilauma tuli ihmettelemään menoamme. Traaginen juttukin kävi: edellämme ui joku lintu poikastensa kanssa ja ne pelästyivät ja yksi poikasista lähti silmittömästi karkuun eteenpäin ja joutui eroon emostaan. Se ei uskaltanut kuin mennä eteenpäin, mutta emme mekään voineet kääntyä, kun joki on mikä on. Niinpä se räpisteli meitä karkuun kilometrikaupalla, eikä ollut mitään, mitä me olisimme voineet tehdä. Se oli aika surkeaa.

Mutta siihen matkaan liittyi myös kaikenlaista hienoa. Paikallisilla on esimerkiksi melkoinen määrä kesämökkejä ja rantasaunoja. Äkkiseltään ei tulisi mieleen hankkia kesämökkiä Aurajoen rannalta, mutta ne olivat kauttaaltaan oikein idyllisiä.

Ja sitten siellä kasvoi trampoliineja ihan julmetusti. Jokaisen talon takapihalla oli sellainen.

Silti, trampoliineistakin huolimatta, ainakin minun mielestäni joki on kauneimmillaan aivan Turun keskustassa.

Rautatiesillalta linnalle välisellä matkalla. Ilman jokea Turku ei olisi mitään.

Omassa lapsuudessa koko satamanpuoleinen alue oli suljettu niin ettei köysitehtaan pituudelta edes nähnyt koko jokea. Nykyään nekin rannat ovat mallikelpoisessa kunnossa. Se tapahtui sinä kesänä, kun suuret purjelaivat tulivat Turkuun ensimmäisen kerran: silloin, hups vain, yhtenä päivänä koko kaupunki oli muuttunut, eikä sen jälkeen turistin, joka tulee Turkuun, ole tarvinnut paljon muuta nähdä kuin jokiranta. Se on siinä.

Joella on myös ylisukupolvinen merkitys. Teimme pienenä Nautelankoskelle usein isäni kanssa pyöräretkiä. Hän muistelee, kuinka pikkuveljeni, nyt kolmekymppinen, puhua pälätti koko matkan niin ettei laittanut kertaakaan suutaan kiinni, eikä häntä haitannut, vaikkei kukaan kuullutkaan hänen puheitaan.

Minulla on täsmälleen sama kokemus oman tokaluokkalaisemme kohdalla. Hän avasi suunsa postilaatikoidemme kohdalla, eikä sulkenut ennen kuin koskella.

Esikoinen puolestaan kävi Nautelankoskella – ja Vanhalinnassa myös – kuvaamassa Hobitti-elokuvaansa – jonka lapset tekivät kuluneena kesänä. Nautelankosken miljöö on aika lähellä haltijoiden asuttamaa Rivendelliä, tai ainakin niin lähellä kuin Liedossa voi päästä.

Se samainen hölösuupikkuväli muuten osti perheineen juuri kuukausi sitten vanhan ja komean, mutta vuosikautia tyhjillään ollen maatilan sieltä, mistä Aurajoki alkaa. Heidän tonttinsa kohdalla joki on pari metriä leveä. Tila on kovin ränsistynyt, joten ehdotin hänelle, että jos ja kun hän kaipaa talkoapua, niin laittaa vaan pullopostin tulemaan jokea pitkin ja jahka sen saan, riennän kyllä apuun.

Kuten huomataan, joki on asia, joka on minun, lietolaisen ja turkulaisen keski-ikäisen miehen elämässä ollut mukana aika monessa. Kuitenkin kun minua pyydettiin tänne puhumaan Auraajoesta, ensimmäinen reaktioni oli, etten minä muista siitä mitään, eikä sillä ole mitään erityistä roolia elämässäni.

Ei se ihan niinkään ollut.

Ihminen kasvaa kiinni tiettyyn paikkaan ja maisemaan ja muuttuu osaksi sitä tai ehkä päinvastoin: paikka ja maisema muuttuvat osaksi ihmistä. Se on vähän niin kuin vuodenaajat: on vaikea sanoa, onko vuodenaika meissä vai me vuodenaikassa. Ehkä on niin, että syksy, talvi, kevät ja kesä asuvat meissä ja tulevat esiin kukin vuorollaan. Ja samalla lailla kun näkee joen ja pellot sen ympärillä, vanhat maatalot ja tilat Turun ja Liedon välillä, kivipengerrykset jokirannassa kaupungin keskustassa (vaikka ne ovatkin nykyään enää vain koristekiviä, kun laittoivat betonin sinne taakse ja samalla vanhoista kivenjärkäleistä tuli puolta ohuempia, eräänlaisia kaakeleita) – joka tapauksessa kun näkee sen maiseman, joka jokeen liittyy, Tuomiokirkon, Taidemuseon Auransillalta katsottuna, jokilaivat, kukkulat, Suomen joutsenen, sitä tietää olevansa kotona.

Kaipa kaikissa paikoissa, kaikilla ihmisillä, on sama kokemus kotipaikastaan. Jopa tamperelaisilla. Mutta ne ihmiset ovat luonnollisesti väärässä. Vasta Aurajoki tekee kodista kodin.